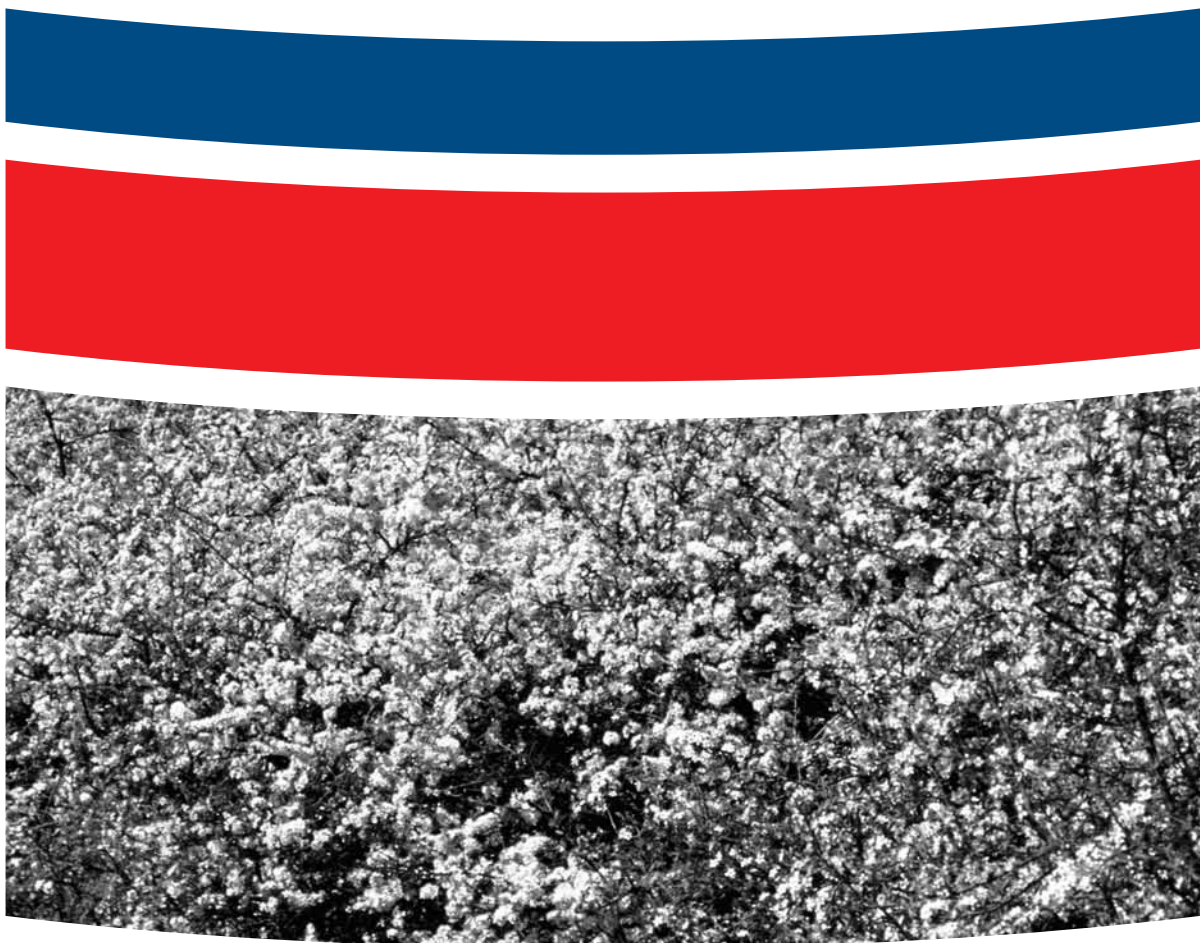

UDVIKLING I LANDDISTRIKTERNE

- LANDDISTRIKTSPULJEN 2005

Udgivet af:

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Økonomisk Afdeling

Slotsholmsgade 10-12

1216 København K.

Telefon: 72 26 90 00

Telefax: 72 26 90 01

E-post: im@im.dk

Hjemmeside: www.im.dk

Design: 1508 A/S

Foto: Lars Gejl

Tryk: Salogruppen A/S

Oplag: 800

ISBN-nr: 87-7601-167-4

87-7601-168-2 (internet)

Indhold

Forord	4
Indledning.....	5
Forsøgsprojekter	6
1. Emnet for landdistriktsprojekter	6
2. Hvem har ansøgt?.....	8
3. Størrelsen på de bevilligede tilskud.....	9
4. Landdistriktsprojekternes geografiske fordeling	10
5. Beskrivelse af udvalgte landdistriktsprojekter.....	12
Informationsprojekter	21
1. Informationsmidler i 2005.....	21
2. Informationsprojekt: "Unge i Danmarks udkanter"	21
Oversigt over støttede projekter	24
1. Forsøgsprojekter	24
2. Informationsprojekter	32
Baggrund for Indenrigs- og Sundhedsministeriets Landdistriktspulje.....	33
1. Indenrigs- og Sundhedsministeriets Landdistriktspulje	33
2. Forsøgsprojekter	34
3. Informationsprojekter	35
Indenrigs- og Sundhedsministeriet og landdistriktsområdet	37
1. Regeringens rådgivende udvalg på landdistriktsområdet.....	37

Forord

Landdistriktspuljen yder økonomisk støtte til de mange lokale ildsjæle og projektmagere landet over, som på forskellig vis er med til at gøre vore landdistrikter attraktive. Det er især forskelligheden og kreativiteten, der er karakteristisk for de ansøgninger, som støttes af puljen. Dette afspejler, at de forskellige projekter er tilpasset de enkelte landdistrikter og de lokale behov. Det er vigtigt, at udviklingen vokser nedefra, og tilskuddene gennem Landdistriktspuljen er et forsøg på at støtte en sådan udvikling. Tilskuddene kan give store resultater, når disse blandes med lokal vilje og engagement.

I disse år går landdistrikterne en spændende tid i møde med den nye kommunalreform. Kommunesammenlægningerne åbner op for nye udviklingsmuligheder på tværs af tidligere kommunale grænser. I forlængelse heraf har Landdistriktspuljen for 2005 et særligt fokus på projekter, der styrker udviklingen af lokale netværk, herunder også netværk på tværs af landdistrikter eller mellem landdistrikter og andre aktører. De støttede projekter, heriblandt de særligt beskrevne projekter i denne publikation, bærer således præg af netværksfremmende aktiviteter.

Lars Løkke Rasmussen

Indenrigs- og sundhedsminister

Indledning

Denne publikation er en redegørelse for uddelingen af Landdistriktspuljen for 2005. I første afsnit præsenteres statistiske oversigter over den geografiske fordeling, den indholdsmæssige fordeling, fordeling af ansøgere og fordeling af tilskudsstørelser.

Udover disse statistiske oversigter beskrives enkelte udvalgte forsøgsprojekter med hensyn til baggrund, forløb, resultater og erfaringer samt eventuelle fremtidige planer. De beskrevne projekter indeholder gode eksempler på netværksskabelse og kan bidrage til inspiration i landdistrikterne.

Endvidere præsenteres projekter, der er støttet af puljens informationsmidler. Også her er der en nærmere beskrivelse af et enkelt projekt med henblik på inspiration.

Afslutningsvis redegøres der for baggrunden for Landdistriktspuljen, herunder for indsatsområder og kriterier for tildeling af støtte. Efterfølgende beskrives regeringens rådgivende udvalg på landdistriktsområdet.

Håbet med denne publikation er, at den vil være interessant for ildsjæle, foreninger og institutioner i landdistrikter, der har blik for de lokale udfordringer og mod på at starte en positiv udvikling i lokalområdet.

Forsøgsprojekter

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har fra Landdistriktpuljen for 2005 tildelt 16,5 mio. kr. i tilskud til 155 forsøgsprojekter.

1. Emnet for landdistriktsprojekter

Kategorien "Tværgående initiativer" rummer 51 pct. af forsøgsprojekterne, jf. figur 1. "Tværgående initiativer" omfatter typisk demokrati- og netværksprojekter, samt projekter der sigter på oprettelse af landsbykontorer, landdistriktskoordinatore og landdistriktspolitik. Projekter, der – i lyset af kommunalreformen – har haft et ønske om at koordinere landdistriktspolitik og tiltag på tværs af kommunegrænserne, udgør ligeledes en andel af denne gruppe.

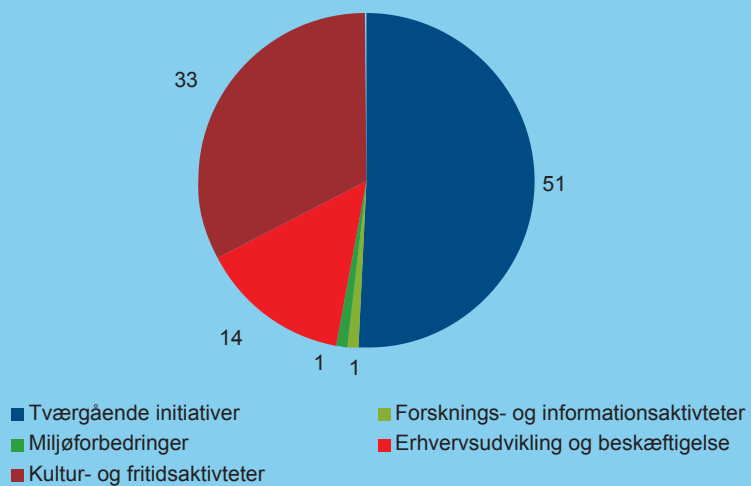
"Kultur- og fritidsaktiviteter" udgør den næststørste kategori, 33 pct., og her gives støtten til en bred skare af aktiviteter både i forbindelse med enkeltstående projekter eller som en del af længevarende projekter.

Beskæftigelsesudviklende projekter, iværksættelse, etablering af nye arbejdspladser og indsatser rettet mod det lokale erhverv hører til kategorien "Erhvervsudvikling og beskæftigelse", som i 2005 udgør 14 pct. af de støttede projekter.

De resterende 2 pct. af projekterne udgør miljøforbedrende projekter (1 pct.) og projekter inden for forsknings- og informationsaktiviteter (1 pct.) i relation til landdistrikterne.

I forhold til tidligere er andelen af tværgående udviklingsprojekter steget og udgør nu den største emnegruppe. Årsagen til dette er, at Landdistriktpuljen for 2005 har haft et særligt fokus på projekter, der styrker udviklingen af lokale netværk, herunder også netværk på tværs af landdistrikter eller mellem landdistrikter og andre aktører.

Figur 1: Støttede forsøgsprojekter fordelt efter emne, pct.

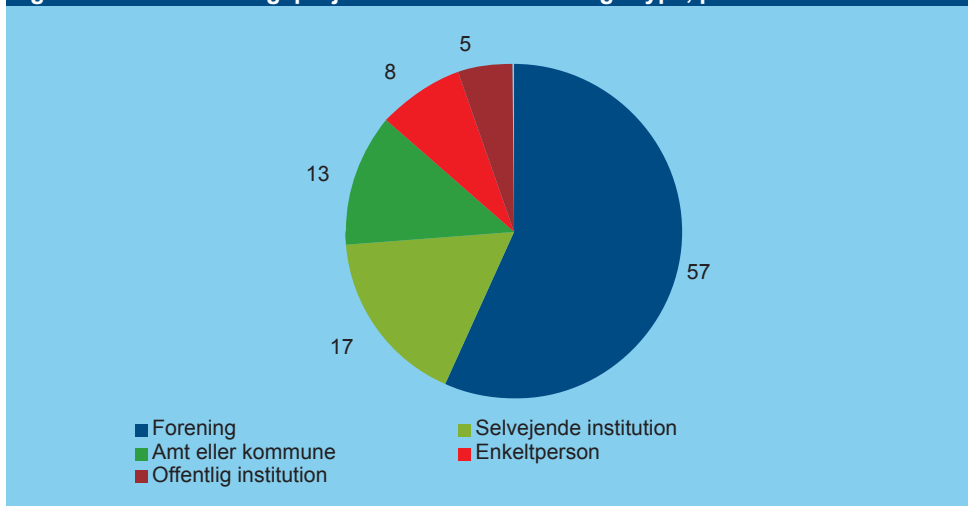
2. Hvem har ansøgt?

Landdistriktpuljen ansøges af mange forskellige foreninger og institutioner. Som det fremgår af figur 2, bliver 57 pct. af projekterne afviklet i foreningsregi. Foreninger er en bred betegnelse for eksempelvis borgerforeninger, idrætsforeninger, fritidsforeninger og kulturforeninger.

Projekter, der er forankret i kommunalt, amtsligt eller andet offentligt regi, udgør henholdsvis 13 pct. og 5 pct. af projekterne. Selvejende institutioner, som eksempelvis skoler, står for 17 pct. af projekterne.

Der er endvidere mulighed for, at enkeltpersoner kan opnå støtte fra Landdistriktpuljen, hvilket i 2005 har været tilfældet for 8 pct. af projekterne. Enkeltpersoner har kun mulighed for at opnå støtte, såfremt projektet retter sig mod en bred kreds af borgere.

Figur 2: Støttede forsøgsprojekter fordelt efter ansøgertype, pct.

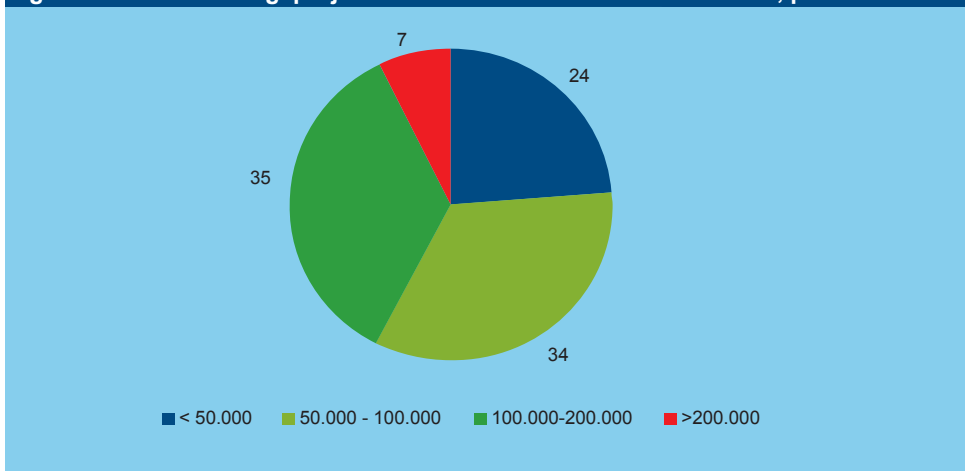
3. Størrelsen på de bevilligede tilskud

Der er ingen ramme for hvor store eller små beløb, der gives i støtte fra Landdistriktspuljen, men ofte tegner der sig et mønster, hvor ca. to-tredjedele af projekterne befinder sig i størrelsesordenen mellem 50.000 kr. og 200.000 kr. I 2005 var der således 34 pct. af projekterne, der modtog støtte på mellem 50.000 kr. og 100.000 kr. og 35 pct. af projekterne, der modtog støtte på mellem 100.000 kr. og 200.000 kr.

24 pct. af projekterne har modtaget støtte på under 50.000 kr., og en mindre del (7 pct.) har modtaget støtte på over 200.000 kr.

Tendensen er, at de fleste projekter får tildelt relativt små beløb, hvilket er udtryk for et ønske om at støtte mange projekter, selvom det ikke altid er muligt at støtte projekterne med de fulde beløb. Det er desuden Indenrigs- og Sundhedsministeriets ønske, at der er en vis lokal medfinansiering af projekterne, om end dette ikke er et krav.

Figur: 3 Støttede forsøgsprojekter fordelt efter tilskuddets størrelse, pct.

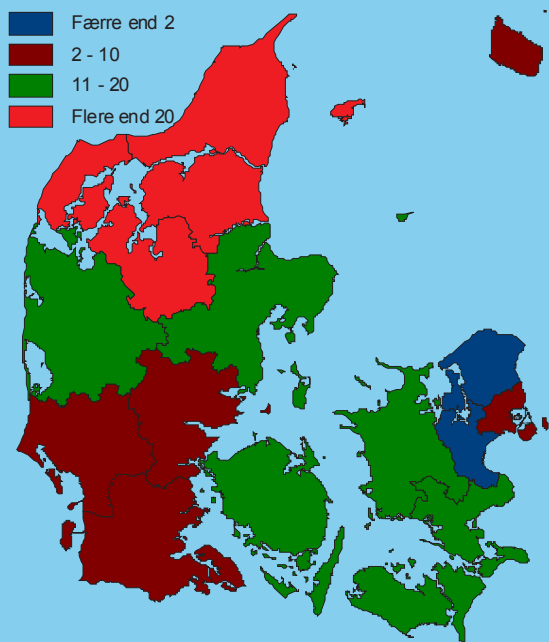

4. Landdistriktsprojekternes geografiske fordeling

Af figur 4 fremgår det, at alle egne af landet har modtaget støtte fra Landdistriktspuljen for 2005. Nordjyllands og Viborg Amt tegner sig for den største andel af projekterne, idet flere end 20 landdistriktsprojekter har hjemsted i disse to amter.

Amterne Ringkøbing, Århus, Fyn, Storstrøm og Vestsjælland har hver især modtaget tilskud fra Landdistriktpuljen til mellem 11 og 20 projekter. I Ribe, Vejle, Sønderjyllands og Københavns amter samt Bornholms Regionskommune er der givet tilskud til mellem 2 og 10 projekter. Færrest tilskud er der givet til projekter med adresse i Frederiksborg og Roskilde amt.

Figur 4: Geografisk fordeling af støttede forsøgsprojekter

Note: Københavns og Frederiksberg Kommuner er ikke medtaget.

5. Beskrivelse af udvalgte landdistriktsprojekter

Nedenstående fire projektbeskrivelser er eksempler på forsøgsprojekter, der på forskellig vis søger at videreudvikle landdistrikterne og forbedre udviklingspotentialer i landdistrikterne. Fælles for nedenstående projekter er, at de alle omhandler forskellige former for netværksdannelse. De er desuden hver især eksempler på, hvordan man kan strukturere forholdet mellem kommune, lokalsamfund og foreningsliv.

I Ry Kommune afprøves forskellige netværks- og demokratiformer, mens man i Lemvig søger at etablere et udviklingsnetværk mellem de forskellige borgerforeninger. På Fyn forbereder man sig til den kommende kommunesammenlægning med etablering af en ny struktur, der tager højde for det nye kommunale landskab og skaber kontakt mellem landsbyerne og Ny Nyborg Kommune. Endelig søger Odsherred at gøre en indsats for iværksætteriet ved at etablere kontakt mellem iværksættere udefra og lokale aktører.

Projekterne beskrives med udgangspunkt i interviews med projekternes kontaktpersoner og tjener til at synliggøre, hvilke typer af forsøgsprojekter puljen blandt andet støtter.

Netværk og nye demokratiformer i Ry Kommune og en fremtidig storkommune

Bevilget: 100.000 kr.

Borgerinddragelsesprojektet "netværk og nye demokratiformer" blev igangsat af en gruppe på ca. 10 mennesker, der hentede inspiration fra et kommunalt seminar, der handlede om borgerinddragelse. Initiativgruppen – også kaldet visionsgruppen – havde et ønske om at afprøve forskellige demokratiformer med henblik på at øge borgerinddragelsen og samtidig styrke det lokale netværk. Projektet blev vurderet meget relevant i lyset af den kommende kommunalreform, hvor Ry Kommune skal sammenlægges med tre andre kommuner. Der vil hermed blive længere til beslutningstagerne samtidig med, at der vil opstå et øget behov for samarbejde blandt de lokale netværk.

Visionsgruppen havde en lang diskussion om hvilke demokratiformer, der skulle afprøves og hvordan. Mange forslag var på banen, og nogle blev forkastet, da de syntes for abstrakte og teoretiske. Efter godt et år, hvor Visionsgruppen endvidere

var blevet udvidet med repræsentanter fra de andre sammenlægningskommuner, blev projektets formål og aktiviteter fastlagt, og der blev søgt støtte fra Indenrigs- og Sundhedsministeriets Landdistriktpulje. Formålet var netværksdannelse og nye demokratiformer. Metoden var 4-6 offentlige kommunikationsværksteder ude i lokalsamfundene omhandlende forskellige temaer. Kommunikationsværkstederne skulle variere og afprøve forskellige forløb og teknikker for at styrke deltageres dialog og kreativitet. Som udgangspunkt blev vægten lagt på kommunikation og metode, idet hensigten ikke var en endelig beslutning, men snarere at skabe debat, inddragelse samt input til det nye fælles kommunalråd. Derved blev der skabt et grundlag for fremtidige beslutninger.

Kommunikationsværkstederne var målrettet borgerforeninger og andre lokale foreninger samt interesserede borgere. I dialog med borgerforeningerne blev det enkelte kommunikationsværksted tilpasset til de lokale ønsker og behov. I den proces var det tydeligt, at de forskellige kommunikationsformer, som man ønskede afprøvet, var for teoretiske til de konkrete kommunikationsværksteder. Visionsgruppens ide var at afprøve former som "Open Space", "Appreciative Inquiry", "Cafedebat", "Fremtids-/scenariевærksted", "Walk-and-talk" og "Dialogværksted".

Eksempelvis var ideen med "Open Space" et mødeforum uden overflødig struktur, hvor hver eneste deltager kunne bidrage med sine kompetencer og kreativitet og udøve direkte indflydelse på det endelige resultat. Formålet med "Appreciative Inquiry" var at igangsætte en udviklingsproces gennem fokus på den gode historie, efterlevelse af principper om det gode liv samt påskønnelse af egen og andres indsats.

Det var nødvendigt at tilpasse disse rendyrkede metoder for at sikre den lokale forankring. Der var en tydelig forskel mellem Visionsgruppens ønske om metodeafprøvning og de lokale foreningers ønske om konkrete ideer og forslag. Det lykkedes dog for Visionsgruppen at skabe en tilpasning, der imødekom såvel metodeafprøvningen som de lokales specifikke behov.

Der har indtil videre været afholdt tre offentlige møder. Antallet af deltagere har været flot – ved et møde deltog 80 personer. Resultatet har – udover positive tilbagemeldinger – varieret lige fra ønskelister til udvikling af konkrete ideer og større og stærkere lokale netværk.

Når projektet bliver afsluttet, vil Visionsgruppen udarbejde en samlet evaluering af kommunikationsværkstederne. Projektet har haft til formål at danne grundlaget, hvorpå de lokale kan bygge videre, enten med konkrete projekter eller videreførelse af netværket. Det er op til de lokale foreninger at videreføre borgerinddragelsesprojektet ud fra tankegangen om, "at det lever, hvis der er samtale lokalt".

Projektet har dannet ramme om mange interessante diskussioner om deltagelsesformer og borgerinddragelse. Det er blandt andet blevet diskuteret, om netværk er en forudsætning for aktivitet, eller omvendt? Er løsningen oprettelse af sognerådslignende organer eller i stedet løse strukturer og netværk på tværs? I relation til dette har visionsgruppen opnået en del erfaringer. Det er vigtigt at sikre en struktur, som gør det muligt for landsbyerne at kommunikere både med hinanden og direkte med beslutningstagerne og det administrative system. Det er vigtigt ikke at fastlåse strukturen. Der skal skabes plads, således at strukturen kan udvikle sig løbende. Strukturen skal baseres på landsbyernes eget engagement og motivation. I relation til den kommende kommunalreform er det ligeledes vigtigt at stimulere samarbejdet med de nyvalgte medlemmer af sammenlægningsudvalget, og dette vil der fremover blive gjort en ekstra indsats for.

Etablering af et udviklingsnetværk mellem landdistrikterne i Lemvig Kommune

Bevilget: 250.000 kr.

Sekretariat for Sogne- og Borgerforeningerne i Lemvig Kommune ønskede at igangsætte et mere aktivt netværk mellem kommunens forskellige foreninger. Den gensidige dialog, erfaringsudveksling og koordinering blandt foreningerne var til tider fraværende, og derfor blev dette netværksprojekt opstartet i et forsøg på at mobilisere et mere formaliseret samarbejde mellem de lokale kræfter. Udgangspunktet var oprettelsen af et lokalråd bestående af repræsentanter for de forskellige lokale foreninger. Det lykkedes at samle repræsentanter fra 12 ud af 14 foreninger. Opgaven for lokalrådet var kort sagt at synliggøre styrker og svagheder ved de forskellige landområder samt udviklingspotentialer for de enkelte lokalområder og landdistrikterne som helhed. Endvidere var det et langsigtet mål at etablere et formaliseret udviklingsnetværk, som kunne danne ramme om den fremtidige udviklingsproces i Lemvig Kommunes landdistrikter.

Projektet blev forankret i lokalrådet og blev hjulpet aktivt på vej af en tilknyttet deltidsmedarbejder. Projektets første fase bestod af opstartsmøder med deltagelse af

forskellige lokale ildsjæle. På disse møder blev det diskuteret, hvilke former for samarbejde, der kunne etableres mellem de forskellige borgerforeninger, udviklingspotentialet hos hverandre samt fremtidige udfordringer. Disse opstartsmøder var med til at kortlægge fokus og de problemstillinger, der kunne samarbejdes om.

Anden fase af projektet omfattede interviews med lokale beboere i de enkelte lokale områder, heriblandt også tilflyttere. Omdrejningspunktet for interviewene var spørgsmål som: "Hvorfor flytter folk?", "Hvad er godt og dårligt ved at bo i dette lokalområde?" og "Hvorfor har I valgt at bo her?". I denne proces blev der skabt viden om styrker og svagheder ved lokalområderne, som de blev oplevet af de pågældende beboere. Styrken ved Lemvig Kommunes lokalområder blev beskrevet som naboskabet og naturen, mens den sparsomme offentlige transport samt de få arbejdspladser og uddannelsesmuligheder blev fremhævet som nogle af svaghederne. Endvidere blev der udtrykt et stærkt ønske om at få "ro" på skoleområdet.

Gennem opstartsmøder og individuelle interviews blev der skabt et vidensgrundlag om de enkelte lokalområder, og i tredje fase blev blikket rettet mod visionsværksteder. Formålet med visionsværkstederne var at udvikle fremsynede ideer. Der blev taget udgangspunkt i de styrker og svagheder, der var fremhævet tidligere i processen, og det lykkedes at udvikle gode ideer, der i fremtiden vil kunne arbejdes videre med. Fx systematisering af gode erfaringer med tiltrækning og modtagelse af tilflyttere, skabelse af et velfungerende lokalt foreningsliv og markedsføring af de stærke naturværdier i landdistriktet.

De tre faser skal opfattes som et sammenhængende projekt, hvor det lykkedes at motivere nye kræfter, at skabe netværk på tværs og danne grobund for nye ideer og udviklingsarbejde. Projektet skal afsluttes med opfølgingsmøder og en fremlæggelse for Lemvig Kommune. Kommunen har i løbet af processen haft en repræsentant i lokalrådet, hvilket har skabt en positiv og konstruktiv effekt, idet kommunen løbende kunne følge med i tiltag og rådgive om, hvad der realistisk set kan lade sig gøre. Opfølgingsmøderne skal være med til at skubbe de påbegyndte ideer og initiativer videre. Hensigten er ikke at udarbejde en rapport, som ingen alligevel læser, men i stedet at snakke med de enkelte foreninger om, hvordan de kommer videre. Der er skabt proces og udvikling i det små. Enkelte lokalområder er begyndt at samarbejde om gennemførelse af projekter. Der arbejdes ligeledes videre med ideer, der er udsprunget af projektet. Der er tale om en sneboldeffekt,

som forhåbentlig på længere sigt vil brede sig og skabe yderligere udvikling i Lemvig Kommune.

Der er skabt mange erfaringer igennem processen. Den ene er, at det kræver lidt ekstra at få lokale folk til at deltage i eksempelvis et visionsværksted. Det er ikke altid nok med opslag og notitser i avisen. Det er meget vigtigt at skabe en større opmærksomhed og debat om initiativet for at tiltrække folk, og i den forbindelse kan avis og radio være et godt redskab. Det er vigtigt, at der er tid til at skabe denne debat. Denne del af processen må ikke gå for hurtigt og vurderingen er, at det til tider er gået for hurtigt i nærværende projekt. En anden erfaring er, at det kan være svært at etablere et netværk uden at have et konkret projekt at arbejde ud fra. Det fremtidige mål er at konkretisere ideerne således, at de påbegyndte netværk og lokalrådet kan få mere konkret indhold at arbejde med.

Landsbynetværk i Nyborg og omliggende kommuner (Ørbæk og Ullerslev) i forbindelse med kommunesammenlægningen

Bevilget: 75.000 kr.

Den kommende sammenlægning af Nyborg, Ullerslev og Ørbæk Kommuner til Ny Nyborg Kommune har skabt et behov for samarbejde mellem landsbyerne i de tre kommuner, hvilket yderligere er inspireret af det allerede etablerede landsbyråd i Ørbæk Kommune. Målet var at etablere landsbyråd-lignende organer i de to kommuner, der endnu ikke havde etableret en sådan struktur. Endvidere var målet at skabe en overordnet struktur, der samtidig tog højde for de nye forhold i den nye storkommune. Udgangspunktet var meget åbent, og strukturen skulle dannes på offentlige møder blandt borgere, beboerforeninger og repræsentanter fra kommunerne.

Processen hen imod den endelige struktur bestod af megen mødeaktivitet. Nogle møder bestod af oplæg ved repræsentanter fra LAL (Landsforeningen af Landsbysamfund) og oplæg ved repræsentanter fra Ørbæk Kommune, mens andre møder havde fastlagte dagsordener omhandlende baggrund, struktur, konstituering og vedtægter. I starten var fremmødet beskedent, og det erfarede hurtigt, at det ikke var tilstrækkeligt at indkalde til offentlige møder gennem avisen. Det var nødvendigt med en aktiv indsats, hvor man personligt forklarede de relevante aktører om vigtigheden af møderne. Især var det vigtigt at få inddraget de allerede eksisterende beboerforeninger i arbejdet. Disse foreninger varetager landsbyernes interesser, har tæt føling med det lokale miljø og var således et vigtigt element i forhold til

at sikre koblingen mellem den pågældende landsby og landsbyrådene. Udfordringen i forhold til at inddrage beboerforeningerne bestod i, at disse i starten havde svært ved at forstå formålet med samt fordelene ved landsbyrådene og var bange for, at landsbyrådene skulle overtage deres rolle. Det var derfor meget vigtigt at tydeliggøre, hvilke fordele der var ved landsbyråd, og hvordan et fælles organ i en ny storkommune kan være med til at sikre kontakten mellem landsby og kommune.

Udover beboerforeningerne var de tre kommuner også vigtige aktører. Kommunerne havde fra starten en meget positiv indstilling over for landsbyrådene, og opbakningen var synlig på møderne, hvor borgmestrene deltog flere gange. Denne kommunale opbakning havde en positiv effekt på projektet.

Processen blev omfattende. Det var meget tidskrævende at opfordre folk til at deltage, at forklare beboerforeninger om landsbyrådene samt at diskutere forskellige strukturmodeller. Derudover var det nødvendigt at koordinere og skabe samarbejde mellem forskellige lokale initiativgrupper, der alle gerne ville være med til at præge udviklingen. Forberedelses- og beslutningsfasen endte i november 2005, hvor der blev truffet en endelig beslutning om en ny struktur. Det besluttedes at oprette 24 landsbyråd og et fælles landsbyråd. Det forventes, at de 24 landsbyråd skal konstitueres med medlemmer fra beboerforeningerne. Det enkelte landsbyråd har stor frihed til at konstituere sig, og der er stor mulighed for at tilpasse det enkelte landsbyråd til de aktuelle lokale behov. Det fælles landsbyråd repræsenterer alle landsbyer i Ny Nyborg Kommune og består af én repræsentant fra hvert af de 24 landsbyråd. Det fælles landsbyråd er et stort forum, hvorfor der er nedsat en mindre gruppe – landdistriktsudvalget – til at varetage den direkte kontakt til kommunen.

Den fastlagte struktur forventes afprøvet i forbindelse med den kommende sammenlægningsproces samt i forbindelse med konkrete aktiviteter. Den første store opgave bliver at udarbejde et budgetforslag til den nye kommunes budgetlægning og derved søge både finansiell og politisk opbakning fra Ny Nyborg Kommune. Indtil videre har fokus været på struktur, og der har endnu ikke været tid til at gennemføre og koncentrere sig om enkeltstående aktiviteter.

Når projektmidlerne fra Landdistriktpuljen ophører, forventes det, at landsbyrådene bliver finansielt støttet af Ny Nyborg Kommune, og to af de sammenlagte kommuner har allerede givet lovning på finansiell opbakning.

Storkøbenhavnsk iværksætter i Odsherreds kommuner – sekretariat til fremme og koordinering af ikke-lokale iværksætteres beskæftigelseskabende projekter

Bevilget: 140.000 kr.

"Iværksætter Odsherred" er et initiativ, der skal fremme en ekstra indsats på iværksætterområdet. Initiativet er forankret i Formidlingshus Odsherred, som er et tværkommunalt arbejdsmarkedscenter oprettet på forsøgsbasis af Nykøbing-Rørvig, Trundholm og Dragsholm Kommuner. Formidlingshuset søger med initiativet at tiltrække udefrakommende iværksættere, der kan bibringe viden og nye ideer til det lokale område, hvilket forhåbentlig kan føre til ny produktion samt øget beskæftigelse i Odsherred.

Der blev søgt om penge fra Landdistriktspuljen 2005, da man ønskede at underbygge tiltrækningen af udefrakommende iværksættere med lokal vejledning og koordinering. Det er en forudsætning, at de udefrakommende iværksættere vælger Odsherred som deres produktionssted, og at der skabes kontakt med lokale leverandører, således at den lokale beskæftigelse styrkes. De bevilgede midler er derfor gået til et lokalt sekretariat, der skal bistå iværksætterne med generel vejledning samt formidling af kontakt til lokalområdet.

Sekretariatet afholdt indledningsvis idé-møder med den enkelte iværksætter, hvor konkrete ideer blev diskuteret. Efterfølgende blev der ydet bistand til etablering af kontakter til lokale leverandører samt til udarbejdelse af ansøgninger om finansiel støtte. Der var stor forskel på omfanget af bistanden fra det ene iværksætterprojekt til det andet, da der var stor forskel på, hvor selvkørende den pågældende iværksætter var og på omfanget af de konkrete projekter.

I løbet af sekretariatets levetid er der indledt samarbejde om ni iværksætterprojekter, der alle har modtaget bistand fra sekretariatet. Der er eksempelvis oprettet projekt "Muslingebrug", der udvikler redskaber til dyrkning af muslinger på åbent hav, og hvor prototypen er udviklet, produceret og testet lokalt. Projekt "Skaldyrsakvarium" er påbegyndt med forhåndsftaler om lokaler til akvariet og finansiel støtte via Vestsjællands Amt. Begge er gode eksempler på projekter fra udefrakommende iværksættere, der gennem sekretariatet etablerede samarbejde med lokale samarbejdspartnere omkring udvikling af kommercielle aktiviteter.

Sekretariatet har oplevet en positiv lokal opbakning samt interesse, og projektet er langt hen ad vejen forløbet som forventet. Projektet har imidlertid ikke været uden overraskelser. Det viste sig fx, at de enkelte projekters etableringsfase var mere tidskrævende end forventet. Dette var en stor udfordring for sekretariatet, hvis levetid som udgangspunkt var begrænset til ét år. Igangsættelsen af nogle typer projekter krævede tilladelse fra tilknyttede myndigheder. Denne sagsbehandling foregik i andre instanser og var ofte lang. Typisk var ansøgninger om økonomisk støtte fra puljer og fonde og tilvejebringelse af anden finansiering også en proces, der tog mange måneder. Derudover har inddragelse af lokal arbejdskraft også til tider medført forsinkelser, idet den ledige arbejdskraft ikke altid var stabil. Endvidere var det i nogle tilfælde vanskeligt for den enkelte iværksætter at bidrage med en medfinansiering, som det oftest var kravet, når der ansøgte om finansiel støtte.

Sekretariatet har endnu ikke som forventet gennemført overordnede koordinerende møder med alle de tilknyttede iværksættere. Tanken var oprindeligt, at sekretariatet skulle bidrage til netværkssamarbejde mellem iværksættere, således at der kunne udveksles erfaring og viden på tværs. Processen har imidlertid vist, at der ikke var tilstrækkelig tid og ressourcer til dette. Endvidere har det også vist sig, at de enkelte projekter var meget forskellige, og behovet for erfaringsudveksling har derfor endnu ikke været til stede. Det forventes dog, at der afholdes et fællesforum for iværksættere i løbet af 2006.

Erfaringerne fra projektet har indtil videre vist, at det er en god ide at afsætte meget tid. Igangsættelse af iværksætterprojekter og etablering af kontakter er tidskrævende. Endvidere er det vigtigt, at de forskellige aktører forpligter sig til projektet, således at man undgår unødige forsinkelser. Følgelig er det vigtigt at udarbejde konkrete samarbejdsaftaler og budgetter, således at der ikke undervejs opstår overraskelser eller uoverensstemmelser mellem forventninger og praksis. Derudover er det vigtigt at udvælge samt prioritere mellem projekterne. Ni projekter har til tider været for mange for sekretariatet. I forlængelse af dette er det afgørende, at sekretariatet formår at sige fra i forhold til de enkelte projekter, da meningen er, at sekretariatet skal *hjælpe* iværksætteren og ikke sidde med det fulde ansvar for ansøgninger mm. Iværksætteren skal selvsagt også spille en aktiv rolle i processen, ellers bliver sekretariatets vejlederfunktion for omfattende og tidskrævende.

Sekretariatet har søgt Landdistriktspuljen for 2006 om yderligere støtte til at fortsætte projektet. Langt fra alle projekter er afviklet, og ønsket er derfor at forlænge sekretariatets levetid, således at de påbegyndte projekter kan føres videre og afvik-

les som planlagt. Derefter forventes det, at projektet præsenteres for den nye Odsherred Kommune i håb om, at der kan findes en løsning på, hvordan man finansielt kan køre sekretariatet videre. De tre nuværende kommuner i Odsherred stiller allerede nu ressourcer til rådighed for sekretariatet.

Informationsprojekter

En del af Landdistriktspuljens midler anvendes til at støtte informationsprojekter. Formålet hermed er at støtte projekter, der bidrager med bredt målrettet information om landdistrikternes udviklingsmuligheder og udfordringer.

I 2005 har i alt 10 projekter modtaget informationsmidler under Landdistriktspuljen, hvilket svarer til en samlet bevilling på ca. 3,4 mio. kr. Nedenfor følger en beskrivelse af et af projekterne med henblik på at illustrere, hvad et informationsprojekt kan indeholde.

1. Informationsmidler i 2005

I 2005 gik informationsmidlerne blandt andet til et projekt, der har til formål at understøtte kvinder som en aktiv og vigtig drivkraft i landdistrikterne. Der udarbejdes information og oplysning til kvinder i landdistrikterne med fokus på fx landbokultur, iværksætterkultur og kulturudvikling i landsbyer. Et andet projekt har modtaget støtte til udarbejdelse af en bog, der omhandler skolenedlæggelser, de kommunale hensyn i forhold til økonomien og initiativer til bevarelse af små skoler. Et tredje projekt sigter på at formidle succes historier om, hvad landsbyer i en indbyggermæssig krisesituation har gjort for at fremme indbyggertallet. Derved videregives inspiration til landsbyer, kommunale embedsmænd og politikere om aktiviteter og samarbejder, der kan fremme livskvaliteten og indbyggertallet.

2. Informationsprojekt: "Unge i Danmarks udkanter"

Informationsprojekt "Unge i Danmarks udkanter – Ung og meget langt ude" modtog støtte (193.938 kr.) i 2005 og her beskrives baggrund, formål og aktiviteter.

"Ung og meget langt ude" er et af temaerne i skoleavisen.com, der udkommer fem gange om året med forskellige temaer. Bag skoleavisen.com står Turbineforlaget, Landdistrikternes Fællesråd og dagbladet MetroXpress, der udgiver avisen i fællesskab. Avisen er tænkt som undervisningsmateriale og er produceret til undervisning på bestemte klassetrin. Som supplement til avisen er der udarbejdet opgaver, der kan danne baggrund for diskussioner i klassen.

Temaet "Ung og meget langt ude" blev valgt, fordi man ønskede at sætte fokus på, hvordan det er at være ung i landdistrikterne, og hvordan det er at vokse op i Danmarks udkanter. For det første var ønsket at fortælle de unge i udkantsområdernes historie, således at andre unge i udkantsområder får mulighed for at identificere sig med problemstillinger og glæder, som de selv oplever. For det andet var det formålet at formidle denne historie videre til de unge, der vokser op i byerne, og som derved har nogle andre livsvilkår. Håbet er, at man derved kan bygge bro mellem land og by samtidig med, at der sættes fokus på "unge i Danmarks udkanter".

Skriveprocessen var fra starten præget af en hypotese om, at unge i landets landdistrikter er anderledes end andre unge. Denne hypotese blev dog gradvist revurderet, og det blev hurtigt tydeligt, at forskellen mellem unge på landet og unge i byen ikke var så stor, som først antaget. Dette afspejledes i de forskellige historier fra Danmarks udkanter, som avisen bragte. Tre udkantsområder var udvalgt som ramme for historierne: Læsø, Nørre Nebel og Glamsbjerg.

På Læsø fortælleres historien om "Skodfærger Margrete Læsø", og om hvad unge på Læsø laver, når det har ringet ud. I Nørre Nebel fortælleres historien om, hvordan og hvorfor det er svært at være anderledes i en lille by som Nørre Nebel. I Glamsbjerg er skoleavisen taget med til halbal for at undersøge unges alkoholforbrug på landet. Derudover indeholder avisen baggrundsartikler om udviklingen i udkantsområderne og om "da folk flyttede fra landet". En tredje artikel giver et bud på, hvordan landdistrikterne skal klare sig i fremtiden. Endvidere opsamles de forskellige historier i en artikel om ungdomskultur, der konkluderer, at der er begrænset forskel på unge i byen og på landet. Blandt andet har internettet bygget bro mellem land og by og medvirket til at udligne forskellene. Det er muligt at chatte over Messenger, uanset om man bor i Nørre Nebel eller København, og flere unge benytter sig fx af muligheden for at købe tøj over nettet. At unge i byen og på landet ikke er så forskellige, er et vigtigt budskab at viderebringe, idet dette kan være med til at eliminere myter og fordomme.

Midlerne fra Landdistriktspuljen er primært gået til distribution af avisen. Normalt skal den enkelte folkeskole selv tage initiativ til at bestille avisen, men i dette tilfælde er avisen "Ung og meget langt ude" blevet distribueret til alle folkeskoler i hele landet, således at alle har ét eksemplar og derved er blevet opmærksom på netop dette tema. Dette er nødvendigt, da "landdistriktstemaet", ifølge redaktør Ulrik T. Skaftø, ikke er nemt at sælge.

Udarbejdelsen af avisen er gået som planlagt. Det var let at finde de gode historier, og de unge var meget glade for at fortælle deres historie. Dette afspejles i avisen, hvor der er mange interviews med de unge. Sammenlignet med andre eksemplarer af skoleavisen er de unge derfor meget synlige i denne avis. Distributionen af avisen gik også som forventet, og der arbejdes fortsat med at synliggøre og promovere avisen.

Tubineforlaget og MetroXpress har generelt gode erfaringer med pressearbejde og påvirkning af skoleområdet, hvilket selvsagt har været en fordel i udarbejdelsen af avisen. Derudover har Landdistrikternes Fællesråd også bidraget med erfaringer, der har været gavnlige.

Det er muligt at rekvirere den omtalte avis på www.skoleavisen.com

Oversigt over støttede projekter

1. Forsøgsprojekter

Forsøgsprojekter fordelt efter emne			Ansøger
Projekttitel	Beløb bevilget, kr.		
Erhvervsudvikling og beskæftigelsesfremme			
Ø-Lam, en nicheproduktion på småøerne	150.000	Øhavets Smakkecenter	
Projekt Vækstteam	200.000	Vestsønderjyllands Erhvervs- og Udviklingssekretariat	
Storkøbenhavnsvk iværksætter i Odsherreds kommuner - sekretariat til fremme og koordinering af ikke-lokale iværksætteres beskæftigelseskabende projekt	140.000	Formidlingshus Odsherred	
Jord til bord	40.000	Grøn Guide Frants Thaning	
Landdistriktskonference	150.000	LandboNord	
Mind Connect - støtte og formidlingsventer for viden	200.000	Nordvestjysk Erhvervscenter	
Etablering af iværksætterfaciliteter og fælleskontor for distancearbejdere	100.000	Samsø Udviklingskontor	
Flere virksomheder til Brovst Kommune	40.000	Brovst Kommune	
Produktion af bioethanol til den danske bilpark	110.000	Nordvestsjælland Landsboforening	

Design som brobygger i Vestsjælland	70.000	DesignNet Vestsjælland
Lolland Falster Free Lance, LFFL-2005-2006 - Igangsætning af kompetenceudviklende netværk for enkeltmandsvirksomheder i Storstrøms Amt	250.000	Foreningen LFFL - Lolland Falster Free Lance
Netværksudvikling i en omrydningstid	200.000	Faaborg Kommune
Kompetence til vækst	212.000	Nordfyns Erhvervsråd
Innovationskultur i landdistrikterne	200.000	Dansk Landbrugsrådgivning, Landdistriktsudvikling
Kommunikation, information, synlighed og netværk blandt turistværter i landdistrikterne	40.000	Landsforeningen for Landboturisme
Forretningsudvikling i Handelslivet	80.000	Sæby Erhvervscenter
Udviklingsprojekt for serviceerhverv på Mors	170.000	Morsø Erhvervsråd
Ny regional turisme- og ferieforn i udkantsområder med udgangspunkt i "udtjente landbrug"	200.000	Ringkøbing Amts Landboforeninger
Den Lille Turismes Servicecenter - professionalisering af landdistriksturisme-erhvervene	150.000	Eisemarie Liv Rasmussen
Forum for regional udvikling i Præstø, Langebæk, Møn og Vordingborg	250.000	Vordingborg Erhvervsforening
Etablering af væksthus i Løgumkloster	250.000	Løgumkloster Erhvervsråd
Udvikling af særlige projektbaserede undervisningskoncepter, hvor folkeskolerelever i Nordvestsjælland kan få praktisk træning i kreativitet, innovation	140.000	Kalundborgegnens Produktionsskole Saltøfvevænge
Forskning og information		
Bynære landdistrikter - lokalt aktørsamarbejde om at tiltrække og fastholde flere borgere	200.000	Teknologisk Institut, Erhvervsudvikling, Arbejdsliv
Kultur og fritidsaktiviteter		
Jubilæumskoncert i Them Musikskole	40.000	Them Musikskole
Kunst på Venø Havn	25.000	DSI Venø Havn
Arnum Park samlingssted i form af Grill- og Bålplads	45.000	Naturgruppen
Ung på landet: aktiv og engageret	50.000	Café Møllen
Samvær i landsbyen	75.000	Ørbæk Borgerforening

Kulturen kommer til Ørbæk		30.000	Ørbæk Borgerforening
Kultur koordinator		150.000	Fællesrådet for Svaneke, Listed Ibsker og Aarsdale
Konceptudvikling vedr. Nordatlantens hus - et multikulturhus i Hanstholm		70.000	Hanstholm Kunstforening
Idrætslegeplads i Mou		40.000	Mou Idrætslegeplads' brugerbestyrelse
Viljen til styrket sammenhold og fornyelse i landsbyerne		43.800	Anette Barberg Jensen
Udvikling i et landdistrikt med sognets bygninger og deres ejere som udgangspunkt		49.000	Astrup Sognearkiv & Glejbjerg 2000
Skovgaard - foreningernes og kulturens landsby		27.000	Skovgård Håndværker- og Borgerforening
Introguide Helgenæs		40.000	Helgenæs Forsamlingshus
Sund fritid og sund mad		35.000	Lokalgruppen Østhimmerlands Familiebrugs Familie og 4H- udvalg
Kultur og fritid i forsamlingshuset		40.000	Serridslev forsamlingshus
Børn og unge i Nebel sogn		25.000	Jens Tarpgaard Nielsen
Bålhytte		40.000	Freizeitclub Tøndern
Fællessocialt værested ved Andst Borger- og Aktivitetscenter		200.000	Andst Borger- og Aktivitetscenter
Holsted Multihus		80.000	Johnny Iversen
Kultur og fritidsliv som drivkraften i den lokale udvikling		90.000	Fyrspilleerne i Sydthy
4H ved landsbyens gadekær		35.000	Aalborg Amts Landboforenings 4H
Multikulturhuset "Mejeriet"		100.000	Chris L. Sørensen
Bypark i Glyngøre		50.000	Meiner Bylov
Styrkelse af erhvervs- og levevilkår, bosætning og integration i Nordmors		60.000	Ole Pedersen
Madskole		13.000	4H Region Fyn
Nyt liv til kulturen i Ølgod - fra kulturhus til multihus		100.000	Ølgod Kommune
Børnekulturcenter i Det Hvide Palæ, Randbøldal		40.000	Randbøl Sogns Museumsforening
Land og By mødes i Hovedstadsregionen		125.000	Frederiksborg Amts Landboudom og 4H
Børn og Bevægelse		50.000	Svend Gønge Idrætsforening
Landsbyen for 100 år siden		150.000	Hjert Hedes Frilandsmuseum

Kystens malere, digtere og komponister - de kendte og ukendte - amatører og professionelle	140.000	Lokalhistorisk Forening for Lønstrup og Omegn
Event & Aktiv, Sydmons	50.000	Event & Aktiv, Forum for Sydmons
Skovspil	12.000	Teaterforeningen Skovspillerne
Fejø Familie Fest	17.000	Fejøforeningen og Fejøspeglerne (DDS)
Udbredelse af kunstforståelse på Ærø med særlig henblik på de fynske malere	18.000	Ældre Sagen
Aktivitet- og Legeplads i Vindum By	40.000	Vindum og Omegns Borgerforening
Tårup-Kvols Bachfestival 2005	25.000	Jens Ole Jensen
Hvor kommer maden fra?	27.000	Vendsyssel 4H
Kulturmiljøet som ressource i landdistriktudviklingen i Skjern og Egvad Kommuner	140.000	Skjern-Egvad museum
Overlade en by fremme i skoene	30.000	Landsbyordningen
Nye aktivitetsmuligheder for børn og unge i Mønsted og omegn	40.000	Mønsted Skole
Strammelse Brugerlaug: Tovholderfunktion samt forbedring og udbygning af eksisterende tiltag	125.000	Strammelse Brugerlaug
Udarbejdelse af projektforslag, med tilhørende økonomi, til opførelse af multihus i tjæreborg ud fra behovsanalyse og foreløbig idé skitse fra arkitekt	45.000	Tjæreborg Gymnastikforening
Kulturattener på Allested Vejle Skole	10.000	Lis Huge
Attraktivt lokalnæg for børn og voksne	15.000	Næsby Bylaug
Culture Kidz - børnekultur på landet	47.000	Kulturforeningen Gimle
Støbertorvet - det 3. sted i midtbyen	50.000	Morsø Folkebibliotek
Børne- og aktivitetscenter på Sydlangeland	150.000	Foreningen Børnelejlren på Langeland
Liv i "Midtpunktet Thyholm"	100.000	Fonden Midtpunktet Thyholm
Landsbyliv	60.000	Dronninglund Erhvervs- og Turistkontor
Unge i centrum i landdistrikterne	55.000	Vestsjællands 4H

Miljøforbedringer og ressourcebesparelser		
Lokalt samarbejde og netværksdannelse på det sydlige Djursland	150.000	Rønde Rådhus
Landskab og Stier	150.000	Peder Uhd
Tværgående udviklingsprojekter		
Tjele Nord-Øst fra Vammen til Sjørring - et område i vækst og udvikling	75.000	Nancy Knudsen
Kriminalitetsforebyggende indsats i Aarup og dens Landdistrikter	150.000	Aarup Kommune
Seks hele og levedygtige landsbyer	150.000	Tjele Kommune
Forsat udvikling af herlighedsværdier i Midtdjurs	80.000	Midtdjurs Kommune
Fælles bosætningsindsats på Lolland-Falster, 2005-2007	175.000	Holeby Kommune
Fremme af tilflytningen til landdistriktet - et netværkssamarbejde mellem landbrugets rådgivningscenter og statsautoriserede ejendomsmæglere	200.000	Lollands Falsters Familiebrug
Lokale ressourcer som afsæt for udviklingsinitiativer	95.000	Væksthus-Nørager
At skabe en stor kommune med landets bedste nærdemokrati	250.000	Gjern, Kjellerup, Silkeborg og Them Kommuner
Drømmen kan blive til virkelighed på OMØ	25.000	Omø Beboer- og Grundejerforening
Nye veje i det lokale demokrati. Borger og system - fra fremmedgørelse til nærvær	200.000	Hashøj Kommune
Etablering af landsbyforum	120.000	Foreninger i Vilstrup Sogn
Nyskabende netværk	200.000	LAG Nordvestjysk Udviklingsnet, LEADER og sekretariatet
Erhvervsudvikling indenfor kunsthåndværk og design og aktiviteter for børn og unge	110.000	Tempa Håndværk
Noget for alle, alle tider på året	100.000	Egnscentret i Sjørslev / Demstrup
Etablering af tilbud om fælles bytur for ældre i yderdistrikterne i Ringkøbing Kommune	112.000	Ringkøbing Kommune
Visionsprojekt for Øster Nykirke Sogn - samt foreningsbladets 10 års jubilæum	50.000	Foreningsbladet for Øster Nykirke Sogn
Samarbejde og markedsføring af Regionale Produkter ved Vadehavet	100.000	Ribe Amts FamilieLandbrug

Liv og udvikling i landdistrikterne - fælles udviklingsstrategi for Møldrup og Tjele Kommuner	75.000	Tjele Kommune
Rødder og Vinger - kulturarven som udviklingsmulighed i Præstebro og opland	170.000	Rødder og Vinger
Kvindelig og landdistriktsnetværk	200.000	LandboNord
Involverende borgermøder om landdistrikter	200.000	LandboNord
Netværk Øster Hornum	50.300	Øster Hornum Borger- og Håndværkerforening
Oprettelse af lokalråd i den kommende Østfynske storkommune	45.000	Ørbæk Landsbyråd
Land ved Vand-netværk for bosætning	175.000	Margrethegruppen, Jegindø og Jegindø Borgerforening
Landsbynetværk i Nyborg og omliggende kommuner i forbindelse med kom-munesammenlægningen	75.000	Vindinge-Roskilde Beboerforening
Netværk og nye demokratiformer i Ry Kommune og en fremtidig storkommune	100.000	Visionsgruppen i Ry
FFIF - Fortællinger og Forandringer i Forsamlingshuset	145.000	CVU Sønderjylland
Det gamle mejeri som landsbyens fælleshus	70.000	Hanne Degn
Seden Kultur- og Fritidscenter	70.000	Seden Enggård
Med Borgerne - ind i Fremtiden	300.000	Højreby Kommune
Lokalnetværk på tværs af nye kommuner	190.000	VUC Storstrøm
Forsøgsprojekt til fremme af netværksdannelse, bosætning og integration i Ravnsborg Kommune 2003 – 2005	125.000	Henriette Spandet
Borgerne som aktører og vogtere af landsbyens fortid, nutid og fremtid. Et samarbejdsprojekt	100.000	Møllerup Bylaug af 1999
Netværk og kompetenceudvikling i Halkær Adal	170.000	Folkeforeningen Halkær Adal
Lokal ressource-bank via internettet	50.000	Jens Andersen
Projekt til fremme af landdistriktsudvikling	200.000	Kattegatgruppen
Tre sognes fælles værdier - tre vadehavssogne fra tre kommuner, som nu bliver til én	100.000	Roll Præstegaard
Ny aktivitet i den gamle kartoffelfabrik i Skals	140.000	Foreningen Multithus i Skals

Køng Sogns Natursti		75.000	Foreningen Køng Sogns Natursti
Landsbyen ved byen - Rosendal Kraftcenter		100.000	S.I.H.
Center for bæredygtig udvikling og netværksdannelse (CBN)		100.000	Levende Vækst gruppen
Den digitale skole - samarbejde og læring via internettet for små og isolerede skoler		200.000	Foreningen til etablering af den digitale skole
Hejnsvig på Toppen		100.000	Hejnsvig på Toppen
Hansholmens fortællernetværk		60.000	Hansholm Erhvervsforskningskole
Netværksarbejder om udviklingen af landsbyen Oddense		100.000	Oddense Borgerforening
"Skovbo" eller langt ud i skoven lå et lille hus		60.000	Initiativudvalget i Vaarst
Oprettelse af hjemmeside for Bråby - Skuderløse - Teestrup Lokalråd		25.000	Bråby - Skuderløse - Teestrup Lokalråd
Netværk som udviklingsfaktor i landdistrikterne - optimering af lokale tværfaglige netværk		50.000	Ann og Rasmus Egeskjold
Etablering af lokal udviklingsdatabase på Bornholm		60.000	DGI Bornholm
Her er jeg - hvem er du?		70.000	Nibe Kommune
Her bor vi, der er også plads til dig 2		125.000	Familie & Samfund
Etablering af et udviklingsnetværk mellem landdistrikterne i Lemvig Kommune		250.000	Birthe Thordahl Christensen
Projekthæftet - lille bog om fundraising til landdistriktsprojekter		75.000	Hans Stokholm Kjer
Bånd til det gamle - brugt til noget nyt		150.000	Projektgruppe "Bånd til det gamle - brugt til noget nyt"
Nye veje til lokal udvikling i nordvestsjællandiske landdistriktskommuner (Viddelingsnetværk mellem kommuner og erhvervsaktører i landdistriktskommuner)		125.000	Teknologisk Institut, Erhvervsudvikling
Ungdomsskolens elevråds deltagelse i demokratiprojekt – et ungdomssommerarrangement		50.000	Ungdomsskolens elevrådsformand i Rønnede
Samarbejdsprojekt om byforskønnelse i København		70.000	Gruppen for byforskønnelse i København
Oprettelse af et samlingssted for samt markedsføring af Erslev og Omegn		90.000	Foreningen for Erslev Erhvervs-, Kultur- og Formidlingscenter
Kvinder på landet diskuterer		110.000	Familie & Samfund
Landsbyportal		35.000	Sdr. Vium Sogneforening

Udvikling af Rødkærsbro by og omegn frem mod et landsbycenter for sikring af området af rum og trivsel for borgere, indpendlere og erhverv	230.000	Helle Georgi
Landområdernes nye udfordringer i en kommende storkommune	50.000	Lokaludvalget for Vestområdet
Pænyda - en Pære Ny-Dansk vision - et iværksætter projekt	150.000	Pænyda
Børnefamilier på landet - om i fremtiden at få børnefamilier til at bo på landet	150.000	Børnekulturcenter Trekanten
Nye aktiviteter og nye beboere med udgangspunkt i kulturmiljøet i og omkring Vestervig	110.000	Vestervig-Agger Håndværker og Borgerforening
Støtte til projektering af informations- og formidlingsprojekt for at fremme bosætning, erhvervsliv, turisme og kultur i Storstrøms Amt	50.000	Femern Bælt Forum
Netværkssekretariat i den nye STOR-kommune (Holsted, Brørup, Vejen og Rødding)	175.000	Netværkssekretariatet i den nye STOR-kommune
Velkommen på landet	26.200	Nordfalsters Familiebrug
Informationsmedarbejder til Læsø, Samsø og Ærø	300.000	LEADER+ Sekretariatet
Landsbyen i storkommunen - demokrati og borgerinddragelse	250.000	Sakskøbing kommune
Landsbyhåndbogen	200.000	Landsdistriktratet for Morsø kommune
Errindlevs Fremtid	120.000	Errindlev-Hallen
Samlet "Løjt" Rødding	120.000	Rødding Kultur- og Fritidscenter
Præsentationsmappe for landsbyen Ørslev på Midtsjælland	12.000	Ørslev Sogneforening
Udformning af en landsdistriktpolitik for Brørup Kommune	100.000	Brørup Kommune
Gennem Bugt Netværk	70.000	Beboerforeningen "Strandskaderne"
Udvikling af nye demokratiformer for bydele og lokalområder i en ny storkommune	250.000	Fælleskommunalt projektssekretariat i Tølløse Kommune
Netværksdannelse for deltidslanbmænd og tilflyttere til landsdistriktet	50.000	Djursland Landboforening
Udvikling og markedsføring af 8 landsbyer i Spøttrup Kommune	150.000	Spøttrup Kommune

2. Informationsprojekter

Informationsprojekter		
Projekttitel	Beløb bevilget, kr.	Ansøger
Center for Forskning og Udvikling i Landdistrikterne	1.500.000	Center for Forskning og Udvikling i Landdistrikterne
Landdistrikternes Fællesråd	750.000	Landdistrikternes Fællesråd
Unge i Danmarks udkanter: Ung og meget langt ude!	193.938	Turbineforlaget, Landdistrikternes Fællesråd og metroXpress
Kvinder som drivkraft i landdistrikterne	225.000	Familie og Samfund i Vesthimmerland
Oversættelse: The rural movements in Europe	50.400	Landsforeningen af Landsbysamfund
Bog om skolerne i landdistrikter	230.000	Michael Martensen
Internetavis med lokalt stof	18.350	Jacob Dalgaard
Fejøl - æbleøens saga	42.300	Gertie Skaarup
Kurveknækkerne – seks succeshistorier om landsbyer der knækkede en negativ befolkningsudvikling	62.250	MP-Analyse v. Martin Pape
Den politiske original	345.000	Documentary.dk

Baggrund for Indenrigs- og Sundhedsministeriets Landdistriktspulje

I dette afsnit beskrives Indenrigs- og Sundhedsministeriets Landdistriktspulje, ministeriets rolle i forhold til landdistriktsområdet samt regeringens rådgivende udvalg på landdistriktsområdet.

1. Indenrigs- og Sundhedsministeriets Landdistriktspulje

Indenrigs- og Sundhedsministeriets Landdistriktspulje har i perioden 1994-2005 givet tilskud til en række forsøgs-, forsknings- og informationsprojekter i landdistrikterne. I 2005 var der afsat 22,9 mio. kr. i puljen.

Landdistriktspuljen yder primært tilskud til forsøgsprojekter, der kan medvirke til at forbedre landdistrikternes udviklingsmuligheder. Projekterne omfatter bl.a. kultur- og fritidsaktiviteter, erhvervsudvikling, beskæftigelsesfremme, netværk og borgerinddragelse i landdistrikter samt oplysning. Herudover yder puljen tilskud til forsknings- og informationsprojekter, der belyser landdistrikternes udviklingsvilkår og informerer om udviklingsmulighederne i landdistrikterne.

Formålet med Landdistriktspuljen er:

- At skabe nye, utraditionelle og varige arbejdspladser i landdistrikterne, herunder nicheproduktion, evt. som en kombination af privat og offentligt arbejde.
- At styrke bosætningen i landdistrikterne.
- At styrke integrationen af nye landdistriktsborgere, såvel danskere som nydanskere.
- At fastholde og udvikle den offentlige og private service i landdistrikterne, herunder styrke initiativer til opretholdelse af basale servicefaciliteter.
- At styrke de lokale kulturaktiviteter.

- At styrke sociale, kulturelle og uddannelsesmæssige initiativer rettet mod børn og unge i landdistrikterne, herunder aktiviteter for socialt svagt stillede børn og unge.
- At belyse landdistrikternes udviklingsvilkår, herunder erhvervsvilkår og befolkningens levevilkår.

Landdistriktspuljen yder tilskud til foreninger, enkeltpersoner, selvejende institutioner eller lignende, amtskommuner, kommuner og offentlige institutioner. Enkeltpersoner vil dog kun kunne opnå tilskud til almennyttige projekter, dvs. projekter der retter sig mod en bred kreds af personer.

2. Forsøgsprojekter

Ved fordelingen af 2005-puljen blev der lagt særlig vægt på, at et forsøgsprojekt styrker udviklingen af lokale netværk, herunder også andre netværk på tværs af landdistrikter eller mellem landdistrikter og andre aktører.

Ved tildeling af tilskud til forsøgsprojekter bliver der i øvrigt lagt vægt på:

- At projektet har et udviklingspotentiale og bidrager til at forbedre lokalområdets udviklingsmuligheder.
- At projektet har længerevarende perspektiver, således at igangsatte aktiviteter fortsætter efter bevillingsperioden.
- At projektet bygger på et folkeligt engagement og har en lokal forankring, dvs. gennemføres af lokale grupper.
- At projektet bidrager til udvikling af samarbejder primært mellem foreninger og lokalsamfund og sekundært mellem myndigheder, institutioner (fx børneinstitutioner og skoler) og virksomheder
- At erfaringerne fra projektet formidles til en bred kreds af interesserede.

Hvis ansøger er en kommune eller amtskommune lægges der vægt på, om denne har formuleret en landdistriktspolitik. Endvidere lægges der vægt på kvalitet og omfang af borgerinddragelse i projektet.

Herudover skal projektet kunne gennemføres inden for rammerne af gældende lovgivning. Det er desuden en fordel, at der til projektet er søgt og opnået støtte fra andre puljer, fonde el. lign, herunder også fra andre ministerier.

Landdistriktspuljen kan støtte medfinansiering af Leader+ og Artikel 33 projekter, såfremt disse projekter falder inden for Landdistriktspuljens formål. Der lægges i så

fald særlig vægt på muligheden for gennem medfinansiering at øge synergieffekten mellem de forskellige puljer.

Der ydes *ikke* tilskud til:

- Egentlig erhvervsaktivitet, som vil kunne indebære konkurrenceforvridning.
- Enkeltstående anlægsaktiviteter eller almindelige vedligeholdelsesopgaver, herunder til halbyggeri, ombygning/istandsættelse af forsamlingshuse, trafiksanering eller sti-anlæg.
- Enkeltstående IT-projekter som fx anlæg af bredbåndsnet.
- Turistanlæg og -faciliteter, herunder til oprettelse af museer, besøgsmaal, informationstavler eller turistbrochurer.
- Erhvervelse af fast ejendom.

Der kan dog gives tilskud til enkeltstående anlægsaktiviteter, almindelige vedligeholdelsesopgaver, turistanlæg og -faciliteter samt erhvervelse af fast ejendom, såfremt disse aktiviteter udgør en begrænset del af et bredere projekt. Der ydes kun i meget begrænset omfang støtte til inventar.

3. Informationsprojekter

Udover forsøgsprojekter yder Landdistriktspuljen tilskud til forsknings- og informationsprojekter. Der er løbende ansøgningsfrist til denne del af puljen.

Projekter, som støttes, har karakter af informationsvirksomhed, der har til formål at belyse landdistrikternes udviklingsvilkår og at informere bredt om udviklingsmulighederne i landdistrikterne. Der kan således være tale om eksempelvis film, tema-dage, skriftlig information og andre initiativer, der kan bringe viden om livet i landdistrikterne ud til en bred skare af mennesker.

Ved tildeling af støtte lægges der vægt på, at projektet bidrager til at øge fokus på og viden om landdistrikter og i det hele taget synliggør landdistrikternes muligheder og udfordringer.

Det vægtes således højt, at der i projektet som udgangspunkt er bredt fokus på information om og udvikling af landdistrikter generelt. Projekterne skal derfor som udgangspunkt heller ikke afgrænses til et særligt geografisk område.

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til:

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Økonomisk Afdeling

Slotsholmsgade 10-12

1216 København K

Telefon: 72 26 90 00

E-mail: im@im.dk

www.im.dk

Endvidere kan man via ministeriets hjemmeside få information om de projekter, som er bevilget støtte i perioden 1997-2005:

<http://www.im.dk/forsoesprojekter/>

Indenrigs- og Sundhedsministeriet og landdistriktsområdet

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har det koordinerende ansvar i forhold til regeringens landdistriktspolitik. Herudover har flere ministerier fokus på landdistrikterne i forskellige mere sektorspecifikke sammenhænge.

Regeringens landdistriktspolitik drejer sig overordnet om at sikre landdistrikternes attraktivitet både for dem, der allerede bor der, og for dem der overvejer at flytte derhen. Det er regeringens mål at skabe de bedst mulige rammer for, at bosætning og erhvervsliv kan udvikle sig gunstigt i landdistrikterne. Det indbefatter fx, at der både er offentlige og private servicetilbud inden for en rimelig pendlerafstand. Det er samtidig vigtigt, at de lokale beboere og kommunerne selv kan udfylde rammerne under hensyntagen til lokale udviklingsmuligheder, behov og ønsker. Et redskab til dette er fx formulering af en landdistriktspolitik.

Regeringen igangsætter løbende initiativer, der har til formål at styrke landdistrikterne. Indsatsområderne beskrives i regeringens landdistriktsredegørelser til Folketinget, som afgives hvert andet år af indenrigs- og sundhedsministeren og fødevarerministeren i fællesskab. I Landdistriktsredegørelsen beskrives endvidere udviklingen i landdistrikterne og de udfordringer, som landets tyndt befolkede områder står overfor. Den seneste redegørelse er fra december 2004 og er tilgængelig på Indenrigs- og Sundhedsministeriets hjemmeside¹.

1. Regeringens rådgivende udvalg på landdistriktsområdet

Ved årsskiftet 2005 blev der dannet et nyt rådgivende udvalg på landdistriktsområdet som afløsning for Indenrigs- og Sundhedsministeriets hidtidige landdistrikts-

¹ http://www.im.dk/publikationer/landdistriktsred_2004/index.htm

gruppe. I udvalget er repræsenteret landdistriktsaktørerne bredt inden for erhvervs- liv, kultur, landdistriktsforeninger og miljø.

Det rådgivende udvalg kan rådgive alle ministre på arbejdsområder, der har land- distriktsaspekter. Udvalget bidrager bl.a. med generel orientering til de relevante ministre om udfordringer og muligheder i landdistrikterne, foreslår forskningsprojek- ter og fungerer som forum for diskussioner på tværs af sektorgrænser.

Udvalget påbegyndte sit arbejde primo 2005 og har i løbet af 2005 afholdt fire møder.

Det rådgivende udvalg på landdistriktsområdet består af:

- Indenrigs- og Sundhedsminister Lars Løkke Rasmussen
- 4H, der er en almennyttig forening, der har til formål at skabe selvstændi- ge, nysgerrige, ansvarlige og engagerede børn og unge ved praktiske og kreative aktiviteter med fx natur, dyr, jord og mad. Formålet er også at gi- ve børn og unge indflydelse, indsigt i demokrati og erfaring med selv at skabe udvikling og aktivitet. 4H har rødder i landbruget og landbokulturen og rækker ind i det moderne bysamfund. De 4 H'er står for: Hånd, Hoved, Hjerte og Helbred. 4H har 5.500 medlemmer i 125 klubber og 4H gårde. www.danmarks4h.dk
- De Samvirkende Købmænd, der er brancheorganisation for ca. 1.300 købmænd i og uden for kæder. Medlemmerne har tilsammen en mar- kedsandel på ca. 1/3 af dagligvaresalget i Danmark. Organisationen, som blev stiftet i 1907, varetager medlemmernes interesser ved at forsøge at influere lovgivning, der berører dagligvarehandlen, fx inden for butiks- strukturudviklingen og lukkeloven. www.d-s-k.dk
- Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger (DGI), der er hovedorganisation for 5.000 lokale foreninger og 1,3 mio. medlemmer. DGI har til formål at styrke de frivillige foreninger som ramme om idræt med vægt på fælles- skab, udfordring og sundhed. DGI tilbyder medlemsforeningerne kurser, stævner, turneringer samt varetager de lokale foreningers interesser i for-

hold til lovgivning og idrætspolitiske spørgsmål. DGI blev dannet ved sammenslutning af to organisationer i 1992.

www.dgi.dk

- Friluftsrådet, der er en paraplyorganisation for 93 organisationer, der varetager friluftsanserter i Danmark. Friluftsrådets formål er at støtte og opmuntre til friluftsliv og naturforståelse under hensyntagen til natur og miljø. Rådet har til opgave at varetage de tilsluttede organisationers og den almene befolknings behov for og interesser i friluftsliv. Desuden skal Friluftsrådet fungere som rådgivende organ over for offentlige myndigheder.
www.friluftsradet.dk
- Kommunernes Landsforening (KL), der er interesse- og medlemsorganisation for kommunerne i Danmark. KL opstod i 1970 som følge af den daværende kommunalreform. Det er KL's opgave at varetage kommunernes fælles interesser, bistå de enkelte kommuner med rådgivning og serviceydelser samt sørge for aktuel og relevant information til kommunerne.
www.kl.dk
- Landbrugsraadet, der er erhvervsorganisation for jordbruget og fødevarerindustrien og blev stiftet i 1919. Landbrugsraadet har til formål at varetage interesserne for landbrug, gartneri, akvakultur og fødevarerindustri med henblik på at styrke sektorens konkurrenceevne og omdømme. Landbrugsraadet repræsenterer endvidere sektoren i fælles anliggender over for omverdenen.
www.landbrugsraadet.dk
- Landdistrikternes Fællesråd, der blev stiftet 1997 og er en paraplyorganisation, der arbejder for at forbedre vilkårene for borgere, erhvervsliv og den offentlige og private service i landsbyerne og landdistrikterne med henblik på at styrke bosætningen. Fællesrådet virker gennem netværks-samarbejde, oplysnings- og rådgivningsvirksomhed og repræsenterer og formidler fælles holdninger for medlemmerne.
www.landdistrikterne.dk
- Landsforeningen af Landsbysamfund, der blev oprettet i 1976 og repræsenterer ca. 500 medlemsorganisationer. Foreningen varetager lokalsamfundenes, landsbyernes, udkanternes og landdistrikternes interesser og

arbejder for at influere lovgivning og planlægning samt formidle viden og rådgive om landdistriktsforhold. Medlemsbladet Landsbynyt udkommer til ca. 650 modtagere; foruden medlemsforeninger og kommuner også til abonnerende folketingsmedlemmer og ministerier.

www.lal.dk og www.landsbynettet.dk

- Sammenslutningen af Danske Småøer, der blev stiftet i 1974 og består af 27 øer fordelt over hele landet. Formålet med foreningen er at forbedre kontakten mellem øernes befolkninger, at skabe og udbygge kontakter til private og offentlige institutioner samt at fremme bosætning, erhvervsudvikling og oplysning om øerne. Foreningen arbejder for at fremme øernes interesser over for myndigheder og samarbejdsorganisationer.

<http://www.danske-smaaer.dk/>

